

6 2 2 2 P D 2 0 2

www.arcadis.nl

Economiegebouwen Meerssenerhoven te Maastricht

DIVISIE MILIEU & RUIMTE

Geachte heer/mevrouw,

12 maart 2010

heeft plaatsgevonden op 4 februari 2010.

Contactpersoon:
M.W.J. Stevens

Telefoonnummer:
06-27061118

zijn.

@arcadis.nl

Ons kenmerk:
B02043/ZC0/026/000081

Projectnummer:
B02043.000081

dusver in overtreding is geweest met de Flora- en faunawet.

naar vleermuizen en broedvogels.

belemmeringen gerealiseerd worden.

Handelsregister
9036504

Voor het overige zijn er in het kader van gebiedsbescherming (POG, EHS en N2000) geen knelpunten te verwachten die van invloed kunnen zijn op de voorgenomen herontwikkeling.

Wij adviseren om de bebouwing, conform het vleermuizenprotocol GaN 2009, in het seizoen 2010 (mei - september) te laten onderzoeken op het voorkomen van vleermuizen en in de periode mei-juli een inspectie te laten uitvoeren op het voorkomen van jaarrond beschermde broedvogels alvorens de werkzaamheden aan het dak en de gevel verder uit te voeren. Tevens adviseren wij om een plan van aanpak op te stellen om de groeiplaats van Steenbreekvaren te behouden en op korte termijn nestkasten op te hangen voor Kerkuil, Boerenwaluw en Torenvalk.

In de bijgevoegde rapportage beschrijven we onze bevindingen van de ecologische quickscan Economiegebouwen landgoed Meerssenerhoven, gemeente Maastricht.

Ingeval er onduidelijkheden, vragen en/of opmerkingen zijn over de rapportage dan kunt u contact opnemen met onze ecooloog, de heer M.W.J. Stevens, op bovenstaand telefoonnummer

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
ARCADIS Nederland BV

ir. E.P.A.G. Schouwenberg
Teammanager Natuur & Archeologie

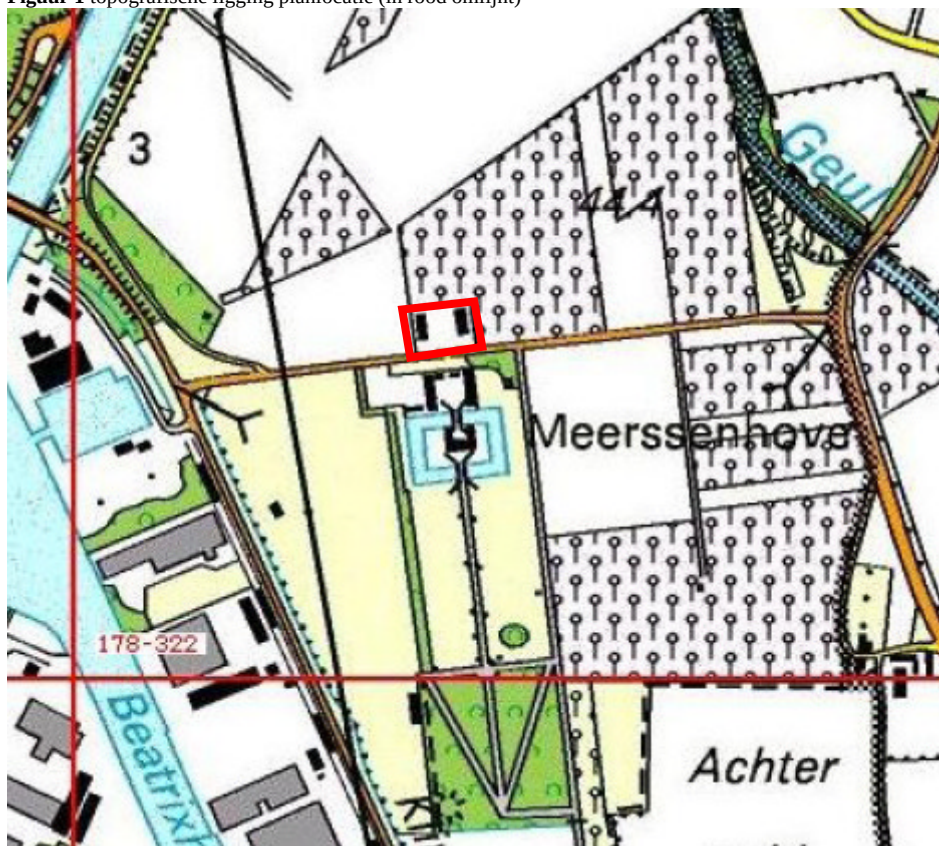
Bijlage: Rapportage ecologische quickscan Economiegebouwen landgoed Meerssenerhoven,
gemeente Maastricht

Resultaten Ecologische quickscan Economiegebouwen landgoed Meerssenerhoven, gemeente Maastricht.

1. Inleiding

In het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de economiegebouwen (boerderij-complex van het landgoed) tot een bedrijf en woonfunctie is het noodzakelijk de voorgenomen plannen te toetsen aan de natuurwetgeving, in het bijzonder de Flora- en faunawet.

Figuur 1 topografische ligging planlocatie (in rood omlijnt)

Locatieomschrijving

De planlocatie omvat het erf en de twee gebouwen met een oprit en een stenen muur tussen de twee gebouwen. Rondom de gebouwen bevindt zich een smalle erf strook. De beplanting rondom de gebouwen is grotendeels verwijderd. De gebouwen zijn opgetrokken uit baksteen met een houten dakconstructie en dakpannen. Recentelijk hebben er in pandig zeer ingrijpende verbouwingen plaatsgevonden zoals het volledig verwijderen van de oude indeling, het plaatsen van nieuwe vloeren, verdiepingen, muren en kozijnen. Aan de buitenzijde (muren, dak, etc.) hebben vooralsnog geen werkzaamheden plaatsgevonden. De gebouwen zijn in en uitpandig volledig onverlicht en onverwarmd. Er zijn nog geen werkzaamheden uitgevoerd aan de muur tussen de twee gebouwen in.

Het aangrenzende agrarische gebied bestaat momenteel uit akker. Er bevinden zich geen fruitboomgaarden meer in de directe omgeving van de planlocatie.

Figuur 2 luchtfoto met planlocatie wit omlijnt

Afbeelding 1 impressie planlocatie

2. Onderzoekmethodiek

Om te bepalen of er knelpunten te verwachten zijn heeft een ecooloog van ARCADIS op 4 februari 2010 een veldecologische terreininspectie uitgevoerd, de zogenaamde habitat-geschiktheidsbeoordeling.

Tijdens deze habitatgeschiktheidsbeoordeling is onderzocht in hoeverre de gebouwen en de directe omgeving geschikt zijn als verblijfplaats voor beschermde soorten flora en fauna. Tevens is gelet op aanwezige (beschermde) soorten (zichtwaarnemingen en sporen). De planlocatie was vrij toegankelijk en is in zijn geheel beoordeeld.

3. Wettelijk kader

3.1 Gebiedsbescherming (EHS)

De planlocatie bevindt zich binnen de provinciale ontwikkelingszone groen (POG). Hier geldt het principe dat een groene tegenprestatie wordt verwacht bij afbreuk aan de landschappelijk en natuurfunctie van het gebied. De planlocatie betreft echter bebouwing en een boerenerf met verharding, opslag van materialen, zonder beeldbepalend groen of open landschappelijk gebied.

De nieuwe inrichting zal wel een toename van verhard oppervlak (parkeerplaatsen en tuin) met zich meebrengen. Het renoveren van de gebouwen en het landschappelijk inpassen van het erf zal ervoor zorgen dat de landschappelijke kwaliteit van de planlocatie zal toenemen en de cultuurhistorie van het gebied zal zichtbaar blijven bij behoud van de gebouwen in plaats van verder verval en sloop.

Gelet op het ontbreken van beschermde gebieden op of direct nabij de planlocatie, en gelet op de beperkte invloedsfeer van de voorgenomen ingreep, is nadere toetsing aan gebiedsbeschermende wetgeving niet aan de orde.

3.2 Soortbescherming

De Flora- en faunawet (2003) regelt de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld (algemene verbodsbepalingen, artikelen 8 t/m 12). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 2). Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren. De Flora- en faunawet heeft dan ook belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen. De interpretatie van de wet is in 2009 aangescherpt. Deze aanscherping is in onderstaande uitleg opgenomen.

Algemene Zorgplicht (artikel 2 Ffw)

In het kader van de Flora- en faunawetgeving geldt dat alle dieren en planten een zekere mate van bescherming genieten, omdat hun bestaan op zichzelf waardevol is, zonder te kijken welk nut de dieren en planten voor de mens kunnen hebben. Dit wordt de intrinsieke waarde genoemd. Vanuit deze intrinsieke waarde is de algemene zorgplicht als vorm van “basisbescherming” opgenomen (artikel 2). Hierin staat dat iedereen voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Ook mag men het welzijn van dieren niet onnodig aantasten en dieren onnodig laten lijden. De algemene zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dier- en plantensoorten, ook voor de soorten die niet als beschermde soort aangewezen zijn onder de Flora- en faunawet.

De zorgplicht is een aanvulling op de algemene verbodsbepalingen die uitsluitend betrekking hebben op beschermde soorten. Het artikel biedt de mogelijkheid om op te treden tegen ongewenste handelingen jegens beschermde dieren en planten, welke niet nadrukkelijk in één van de verbodsbepalingen zijn genoemd. Er bestaat geen wettelijke sanctie op overtreding. Wel kunnen activiteiten door de Algemene Inspectiedienst (AID) worden stilgelegd.

Vrijstellingen en ontheffingen

Bij ruimtelijke plannen, met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren, is het verplicht om vooraf te toetsen of deze kunnen leiden tot overtreding van algemene verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of er maatregelen genomen kunnen worden om dit te voorkomen of om de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een vrijstelling, wordt door het ministerie van LNV goedkeuring gegeven aan de mitigerende maatregelen, of is het mogelijk van de minister van LNV ontheffing van de algemene verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Ten aanzien van de criteria die voor vrijstellingen en ontheffingen gelden, kunnen verschillende groepen soorten worden onderscheiden. Deze groepen worden benoemd in het “Besluit van 28 november 2000 houdende regels voor het bezit en vervoer van en de handel in beschermde dier- en plantensoorten”, kortweg genoemd “Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. Dit besluit heeft de status van een AMvB. Onderstaande heeft betrekking op vrijstellingen en ontheffingen voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor andere activiteiten gelden andere regels.

Tabel 1 Beschermingscategorieën AMvB artikel 75 Flora- en faunawet

Categorie		Ontheffing of vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen
Tabel 1	Algemene soorten	Algemene vrijstelling van de verboden 8 tot en met 12, wel zorgplicht, m.u.v. artikel 10
Tabel 2	Overige soorten	Vrijstelling mogelijk, mits gebruik wordt gemaakt van een door de minister goedgekeurde gedragscode; anders ontheffing noodzakelijk (toetsing aan gunstige staat van instandhouding en zorgvuldig handelen). Eventueel mitigatie- en compensatieplicht. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag, m.u.v. artikel 10
Tabel 3	Soorten van bijlage 1 van de AMvB	Voor volgens art 75 lid 6 bij AMVB aangewezen soorten geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer: - er geen andere bevredigende oplossing bestaat; - er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is per AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij: - dwingende reden van groot openbaar belang; - ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (zolang er geen sprake is van benutting of gewin) van de beschermde soort; - enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade; - er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; - er zorgvuldig wordt gehandeld. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.

Tabel 3	Soorten op Bijlage IV Europese Habitat-richtlijn	Voor volgens art 75 lid 6 aangewezen soorten die voorkomen op bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer: er geen andere bevredigende oplossing bestaat; er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is bij AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij: dwingende reden van groot openbaar belang Nb: voor deze groep kan er geen ontheffing worden verleend op basis van het belang "ruimtelijke ontwikkeling en inrichting". Volgens de AMvB kan dit wel, echter recente uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) laten zien dat de AMvB op dit punt een onjuiste implementatie van de Europese Habitatrichtlijn is. enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade; er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; er zorgvuldig wordt gehandeld. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen (LNV hanteert nu de term "Positieve Afwijzing"). Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.
---------	--	---

Vogels

Vanwege de bepalingen in de Europese Vogelrichtlijn, die overgenomen zijn in de Flora- en faunawet, geldt er voor vogels een afwijkend beschermingsregime. Uit recente uitspraken van de ABRvS blijkt dat de manier waarop in Nederland tot voor kort werd omgegaan met ontheffingen voor vogels in strijd is met de Europese Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn staat een ontheffing alleen toe wanneer:

- Er geen andere bevredigende oplossing is.
- Er tevens sprake is van één van de volgende belangen.
- Bescherming van flora en fauna.
- Veiligheid van luchtverkeer.
- Volksgezondheid en openbare veiligheid.

Dit betekent dat voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen slechts in uitzonderlijke gevallen ontheffing kan worden verleend voor een ruimtelijke ingreep, namelijk als voldaan is aan het bovenstaande. In de praktijk betekent dit dat voor vogels gestreefd moet worden naar het voorkomen van het overtreden van verbodsbepalingen. In veel gevallen kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen door (verstorende) werkzaamheden buiten het broedseizoen (de perioden dat het nest in gebruik is voor het broeden of grootbrengen van jongen) aan te laten vangen.

Binnen de groep van vogels zijn er soorten waarvan het nest wordt aangemerkt als een zogenaamde "vaste rust- of verblijfplaats". Dergelijke verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd onder artikel 11 van de algemene verbodsbepalingen, en vormen de meest streng beschermde groep.

Vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels zijn aangewezen in de “aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten” (Ministerie van LNV, 2009) en bestaan uit de categorieën van vogelsoorten opgenomen in onderstaande tabel 2.2.

Tabel 2 Categorieën broedvogels

Vogels	
Categorie	Type verblijfplaatsen
1	Vaste rust- en verblijfplaatsen; nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2	Nesten van koloniebroeders; nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop
3	Honkvaste broedvogels en vogels afhankelijk van bebouwing; nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop
4	Vogels die zelf niet in staat zijn een nest te bouwen; vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen
5	Niet jaarrond beschermd, inventarisatie gewenst; nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Of voor het (buiten het broedseizoen) wegnemen van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing noodzakelijk is, dient te worden vastgesteld met behulp van een zogenaamde omgevingscheck. Daarnaast is de noodzaak tot een ontheffing mede afhankelijk van de mogelijkheid tot het mitigeren (inclusief het aanbieden van vervangende nestgelegenheid) van negatieve effecten.

Plicht om vooraf te toetsen

Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk. Deze moet tijdens de uitwerking van zijn plannen of tijdens het plannen van werkzaamheden het volgende in kaart brengen:

- Welke beschermde dier- en plantensoorten komen in en nabij het plangebied voor?
- Heeft het realiseren van het plan of de uitvoering van geplande werkzaamheden gevolgen voor deze soorten?
- Zijn deze gevolgen strijdig met de algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving?
- Kunnen het plan of de voorgenomen werkzaamheden zodanig aangepast worden dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd worden, of zodanig uitgevoerd worden dat de invloed op beschermde soorten verminderd of opgeheven wordt?
- Is, om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten, vrijstelling mogelijk of ontheffing (ex-artikel 75 van de Flora- en faunawet) van de verbodsbepalingen betreffende planten op de groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving vereist (tabel 3, soorten van bijlage 1, AMvB)?
- Is er, op basis van een gedegen maatregelenpakket ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen, zicht op een beschikking van het ministerie waarin goedkeuring wordt gegeven voor dit maatregelenpakket (LNV hanteert nu de term “Positieve Afwijzing”, eerder werd een ontheffing afgegeven) (tabel 3, soorten van Bijlage IV Europese Habitatrichtlijn)?

- Welke voorwaarden zijn verbonden aan vrijstellingen of ontheffingen en welke consequenties heeft dit voor de uitvoering van het plan?

4. Effectbeoordeling beschermde soorten

Tijdens het veldbezoek is het gebied beoordeeld op de habitatgeschiktheid voor beschermde soorten. Er heeft geen soortgerichte inventarisatie plaatsgevonden. Er is wel extra aandacht besteed aan mogelijke verblijfplaatsen voor vleermuizen en broedvogels in de gebouwen.

4.1 Flora en vegetatie

Uit de provinciale verspreidingsgegevens (1994) blijkt dat er in de directe nabijheid van de planlocatie geen beschermde plantensoorten zijn waargenomen. Tijdens de inspectie is echter vastgesteld dat er op de muur tussen de twee gebouwen een grote groeiplaats van de Steenbreekvaren aanwezig is. Deze soort is matig beschermd (tabel 2 Flora- en faunawet). Renovatie of sloop van de muur heeft een negatief effect op deze soort. Steenbreekvaren is een typische muurplant welke in de regio Maastricht op diverse plekken op vooral oudere stadsmuren, kloostermuren, rivierkades en oude stenen bruggen voorkomt. De brug op het Landgoed Meerssenerhoven is zo 'n geschikte groeiplaats. Steenbreekvaren is hier echter niet aangetroffen maar wel andere typische muursoorten als Muurvaren en Muurleeuwenbek.

Afbeelding 2 Steenbreekvarens op muur

De plannen hebben mogelijk een negatief effect op de beschermde Steenbreekvaren. Voor het overige zijn geen beschermde soorten aangetroffen of te verwachten binnen de planbegrenzing.

4.2 Broedvogels

Het veldbezoek heeft buiten het broedseizoen plaatsgevonden waardoor er geen nesten van broedvogels zijn vastgesteld op de planlocatie. Uit de provinciale monitoringgegevens blijkt dat er in 1995 enkele minder algemene soorten in de directe nabijheid gebroed hebben (onder andere zwarte roodstaart (cat. 5) en Holenduif). Tevens is vastgesteld dat er binnen het gebied twee territoria van Torenvalk (cat. 5) aanwezig zijn.

Tijdens de veldeninspectie is vastgesteld dat de Torenvalk gebruik maakt van het westelijke gebouw. Het oostelijke gebouw wordt gebruikt door een Kerkuil (cat 3). In hoeverre de gebouwen gebruikt worden of werden als nestlocatie kan vooralsnog niet vastgesteld worden. Er dient vanuit gegaan te worden dat de gebouwen dienst doen als vaste rustplaats en waarschijnlijk als nestplaats voor beide soorten. Tevens is vastgesteld dat de Boerenwaluw (cat. 5) op de locatie gebroed heeft (oude nestresten van afgelopen broedseizoen).

Afbeelding 3 poepsporen Kerkuil en mogelijke nestlocatie Kerkuil of Torenvalk

De huidige staat van het dak is (ondanks de al uitgevoerde werkzaamheden) zeer geschikt voor categorie 2 soorten als Gierzwaluw en Huismus om te broeden. In hoeverre deze soorten aankomend broedseizoen nog terug zullen keren hangt af van de verstoring die optreedt door de werkzaamheden aan de buitengevel van de gebouwen.

De werkzaamheden tot dusver en de nog geplande werkzaamheden zijn verstorend voor de Kerkuil en de Torenvalk. Tevens zal een voortgang in de werkzaamheden leiden tot het niet terug kunnen keren van de Boerenwaluw en het ongeschikt raken van het dak en de gevelbekleding voor de Huismus en de Gierzwaluw.

De geplande ingreep heeft een negatief effect op jaarrond beschermde broedvogelsoorten.

Voor alle overige voorkomende broedvogelsoorten geldt dat verstoring voorkomen kan worden door de werkzaamheden aan het dak buiten de broedperiode (15 maart tot circa 15 juli) aan te vangen. Voor het verstoren van een broedende vogelsoort kan geen ontheffing verkregen worden.

4.3 Vleermuizen

Tijdens de veldinspectie is de planlocatie beoordeeld op de geschiktheid van de bebouwing als verblijfplaats en als functioneel leefgebied (foerageerfunctie en vliegroutes) voor vleermuizen.

Verblijfplaatsen

De gebouwen zijn door de al uitgevoerde werkzaamheden grotendeels ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De zolderruimtes zijn door de werkzaamheden ongeschikt als potentiële vaste verblijfsruimte.

In de huidige staat van verval en hestel zijn nog steeds geschikte verblijfplaatsen aanwezig langs de dakranden, dakgoot en in de dakbetimmering. Een kraamkolonie is niet te verwachten door het ontbreken van optimale en grotere verblijfsruimten. Een zomerverblijf of een paarplaats met enkele individuen valt niet uit te sluiten.

Inpandig zijn geen geschikte verblijfplekken meer aanwezig. De kelder in het voormalige woongedeelte was geschikt als winterverblijf (wel nog enkele dag- en nachtvlinders aanwezig). Door het ontbreken van wegkruipplekken en de mate van verstoring (kapot raam en geen gesloten toegang inpandig waardoor tocht) zal de kelder momenteel geen functie hebben als winterverblijf.

Of de bebouwing momenteel nog een functie heeft als verblijfplaats voor een vleermuizensoort valt op voorhand niet uit te sluiten tot het moment dat door aanvullend ecologisch onderzoek vastgesteld is dat er geen verblijven aanwezig zijn.

Foerageergebied en vliegroutes

Vanwege het ontbreken van opgaande vegetatie, oppervlakte water, een duidelijke lijnvormige structuur en door het open karakter zijn geen vliegroutes te verwachten op of langs de locatie en is de functie als belangrijk foerageergebied zeer beperkt. Daarbij zal de ingreep op een eventuele functie als vliegroute en foerageergebied geen negatief effect hebben.

4.4 Grondgebonden zoogdieren

Gelet op de uitgevoerde werkzaamheden en de mate van dagelijkse verstoring door werklieden kan uitgesloten worden dat de planlocatie een belangrijke functie heeft voor een beschermde grondgebonden zoogdiersoort.

Een negatief effect op beschermde grondgebonden zoogdiersoorten bij voortzetting van de werkzaamheden valt volledig uit te sluiten.

4.5 Amfibieën, reptielen en vissen

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater is het uitgesloten dat zwaar beschermde amfibieën of vissensoorten op de planlocatie voorkomen. Door de mate van verstoring door de uitgevoerde werkzaamheden zijn geen algemeen voorkomende amfibieënsoorten (landhabitat) te verwachten.

Vanwege het ontbreken van optimaal geschikt habitat en de mate van verstoring valt het voorkomen van een beschermde reptielensoort uit te sluiten.

De ingreep heeft geen negatief effect op algemeen en zwaar beschermde amfibieën, reptielen of vissen.

4.6 Vlinders, libellen en overige ongewervelden

Vanwege het ontbreken van optimaal habitat met waardplanten en nectarplanten en het ontbreken van voortplantingswater is een negatief effect op beschermde soorten vlinders, libellen en overige ongewervelden uit te sluiten.

5. Toetsing Flora- en faunawet

Of de werkzaamheden tot aan het moment van de veldinspectie verstorend zijn geweest kan niet vastgesteld worden. Daarom heeft de Flora- en faunawet geen gevolgen voor de reeds uitgevoerde werkzaamheden en wordt enkel de actuele situatie (panden in staat van renovatie) getoetst aan de ingrepen die nog plaatsvinden.

Binnen de planlocatie komen een aantal beschermde soorten voor. Het gaat hierbij om jaarrond beschermde broedvogels (Kerkuil, Torenvalk en Boerenwaluw) en de beschermde Steenbreekvaren. De ingreep kan een negatief effect hebben op deze soorten.

Uit hoofdstuk 4 blijkt dat een negatief effect op vleermuizen (zwaar beschermd; tabel 3 Ffw) en in gebouwen broedende vogelsoorten (categorie 2) bij voortzetting van de werkzaamheden aan het dak en de gevel niet uitgesloten kan worden.

Een negatief effect ten aanzien van algemeen voorkomende broedvogels kan geheel voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

In de onderstaande tabel zijn (mogelijke) overtredingen van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet weergegeven.

Tabel 2. (Mogelijke) Overtredingen van algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.

Soort	Artikel 8	Artikel 9	Artikel 10	Artikel 11	Artikel 12
Steenbreekvaren	X				
Kerkuil, Torenvalk en Boerenwaluw		X		X	X
Vleermuizen		X		X	
Jaarrond beschermde vogelsoorten		X		X	X
Algemene broedvogelsoorten		X		X	X

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

5.1 Broedvogels

Door voortzetting van de werkzaamheden gaat rust- en nestgelegenheid verloren van de Kerkuil, Torenvalk en de Boerenwaluw. Een negatief effect op deze soorten kan voorkomen worden door het op korte termijn plaatsen van nestkasten aan of in de bebouwing. De meest gunstige plekken zijn de overkappingen aan de noordzijde en achter de ronde nokopeningen van beide gebouwen.

Categorie 1 t/m 4 soorten (jaarrond beschermd)

De nestkast voor de Kerkuil dient ertoe dat deze soort tijdens en na de werkzaamheden een relatief rustige plek behoudt zodat er geen negatief effect op zal treden in de vorm van het verdwijnen van de vaste rust- en verblijfplaats. Een ontheffingsprocedure is noodzakelijk indien geen rekening gehouden wordt met deze soort bij de voortzetting van de ingreep. Bij een nestlocatie mogen geen verstorende werkzaamheden direct nabij de nestplaats uitgevoerd worden (dient door deskundige voorafgaand ingreep vastgesteld te worden).

In hoeverre de ingreep een negatief effect heeft op de Huismus of de Gierzwaluw kan alleen vastgesteld worden door in de periode mei -juli een aanvullend onderzoek (2 inspectierondes) uit te voeren. Hieruit zal blijken welke en hoeveel maatregelen getroffen dienen te worden om verdwijnen van de nestgelegenheid te voorkomen.

Standaard maatregelen zijn het plaatsen van nestkasten, toepassen van mussenvides onder de dakpannen en het plaatsen van speciaal aangepaste dakpannen en kasten voor Gierzwaluw.

Categorie 5 soorten (omgevingsscan verplicht)

Voor de Boerenwaluw en de Torenvalk geldt de verplichting tot een omgevingsscan. Als daaruit blijkt dat er voldoende alternatieve nestgelegenheid is, is een ontheffingsprocedure niet noodzakelijk bij verstoring. In de directe omgeving zijn enkele geschikte nestlocaties aanwezig (zoals het poortgebouw van het landgoed). De Boerenwaluw komt in de landgoederenzone nog frequent voor maar zal zich door dergelijke projecten steeds minder alternatieve geschikte plekken kunnen vinden. Het aanbieden van enkele nestkasten op een geschikte plek voorkomt de lokale achteruitgang van deze soort en daarmee noodzakelijk vanuit de Flora- en faunawet om een negatief effect te voorkomen.

De Torenvalk broedt op meerdere locaties in de landgoederenzone. Echter, in de omgeving van de planlocatie zijn zeer beperkte nestmogelijkheden aanwezig. Het behouden van nestgelegenheid op de planlocatie is daarmee van belang om de soort lokaal te handhaven en een overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen.

Overige soorten

De meest verstorende werkzaamheden (verwijderen dakbedekking en dakgootbetimmering) dienen buiten het broedseizoen plaats te vinden om negatieve effecten te voorkomen op broedvogels. Het broedseizoen voor vogels betreft globaal de periode van 15 maart tot 15 juli. Indien aan deze voorwaarde kan worden voldaan zal de voorgenomen ingreep geen negatief effect hebben op algemeen voorkomende broedvogels en is een ontheffing niet noodzakelijk.

5.3 Vleermuizen

Door de werkzaamheden aan het dak en gevelwerk zullen vleermuizen mogelijk worden verstoord en gaan er vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen mogelijk verloren.

Om vast te stellen of de voorgenomen ingreep een negatief effect heeft op een vleermuizensoort dient er een aanvullend (verblijfplaatsen) vleermuizenonderzoek uitgevoerd te worden. Dit onderzoek dient uitgevoerd te worden conform het vleermuizenprotocol van de GaN (april 2009) naar de aanwezigheid van zomer en najaarsverblijven van de Gewone dwergvleermuis en de Laatvlieger. Het najaarsonderzoek geeft eveneens een beeld van de functie van de bebouwing als overwinteringverblijf.

Indien de bebouwing onderkomen biedt aan vleermuizen, kunnen maatregelen getroffen worden om deze functie niet te laten verdwijnen. Indien het verlies van een functie niet te voorkomen is dient een Flora- en faunawet ontheffingsprocedure doorlopen te worden. Om de functionaliteit van de planlocatie voor vleermuizen te garanderen is vervolgens een mitigatieplan noodzakelijk.

5.4 Vaatplanten

De beschermde Steenbreekvaren staat op de afscheidingsmuur in de zuidoostelijke hoek tegen de voormalige opslag en voorraadschuur.

Om verstoring en daarmee overtreding te voorkomen dient de groeiplaats afgeschermd te worden van invloeden door renovatiewerkzaamheden aan het gebouw. Bij renovatie van de muur dient de groeiplaats in zijn geheel te worden ontzien. De groeiplaats dient in zijn geheel intact gehouden te worden om een overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen.

Indien de groeiplaats bij renovatie of sloop niet volledig gespaard kan worden dient een ontheffingsprocedure doorlopen te worden. De aanwezige planten dienen daarbij met muur en al op depot en later in de nieuwe muur onder gelijke omstandigheden teruggeplaatst te worden. Bij renovatie van de muur kan een gunstige situatie gecreëerd worden door onder andere terugliggende voegen (minimaal 1 cm) en toepassen van kalkrijke mortel.

6. Conclusies en aanbevelingen

Hieronder geven we een overzicht van de belangrijkste onderzoeksresultaten:

Soorten en effecten

- De mate van verstoring van beschermde soorten door de al uitgevoerde werkzaamheden kan niet meer vastgesteld worden en kan daardoor niet meer aan de Flora- en faunawet getoetst worden.
- Broedvogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (Torenvalk en Kerkuil) maken actueel gebruik van de planlocatie.
- Een negatief effect en daarmee een verplichting tot het aanvragen van een ontheffing voor deze soorten kan enkel voorkomen worden door het op korte termijn aanbieden van nestgelegenheid en het achterwege laten van versturende werkzaamheden gedurende de broedperiode.
- Het kan op voorhand niet uitgesloten worden dat het vervolg van de werkzaamheden een negatief effect heeft op (zwaar beschermde) vleermuizen en de jaarrond beschermde broedvogels Huismus en Gierzwaluw.
- De groeiplaats met Steenbreekvaren dient afgeschermd te worden van de renovatiewerkzaamheden en de groeiplaats zelf dient volledig intact gehouden te worden om verstoring en daarmee een ontheffingsprocedure te voorkomen.
- Overige matig of streng beschermde soorten (Tabel 2 of 3) vlinders, libellen, amfibieën, reptielen, vissen en overige zoogdieren zijn niet te verwachten vanwege de mate van actuele verstoring door de werkzaamheden, het ontbreken van optimaal ontwikkelde habitats, ontbreken van literatuurgegevens en het ontbreken van waarnemingen tijdens het veldbezoek.

Ontheffing

- Indien er geen mitigerende maatregelen getroffen worden in de vorm van nestkasten en het faseren van werkzaamheden buiten de broedperiode is een ontheffingsprocedure noodzakelijk voor het verstoren van vaste rust- en verblijfplaatsen van Kerkuil en Torenvalk.
- Indien de groeiplaats van Steenbreekvaren niet behouden kan worden of niet afgeschermd wordt van renovatiewerkzaamheden dient een ontheffingsprocedure doorlopen te worden.
- Afhankelijk van het nader onderzoek naar Huismus, Gierzwaluw en vleermuizen kan er noodzaak zijn tot het aanvragen van een ontheffing voor het verstoren van deze soorten.
- Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk voor algemeen voorkomende broedvogels, mits de meest versturende werkzaamheden (verwijderen van dakbedekking en gevelbetimmering) buiten het broedseizoen (15 maart tot en met 15 juli) aanvangen of in zijn geheel uitgevoerd worden.
- Voor de overige te verwachten beschermde soorten (tabel 1) ten aanzien waarvan verboden handelingen te verwachten zijn geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen in het kader van de nieuwe AMvB art. 75 van de Flora- en faunawet.

Nader onderzoek

- Uit het aanvullend onderzoek naar vleermuisverblijven, in de periode mei tot en met september, zal moeten blijken of de ingreep een negatief effect op vleermuizen heeft. Het vleermuizenonderzoek zal conform het vleermuisprotocol (GAN 2009) uitgevoerd dienen te worden om een gedegen onderzoek te waarborgen en vertraging in het vervolg van het project te voorkomen. (circa 4 veldrondes verspreid over de periode om alle functies uit te kunnen sluiten).
- Een inspectie op het voorkomen van in gebouwen broedende vogelsoorten (Huismus en Gierzwaluw) in de periode mei-juli is noodzakelijk om vast te stellen of de ingreep een negatief effect heeft op deze soortgroep. (2 inspectierondes te combineren met vleermuizenonderzoek).

Indien de werkzaamheden worden voortgezet zonder maatregelen of aanvullend onderzoek bestaat een groot risico op overtreding van de Flora- en faunwet en mogelijk tot sancties (stilleggen en boetes) van het bevoegde gezag (AID namens de Dienst Regelingen van het ministerie van LNV).

Gebiedsbescherming

De planlocatie ligt niet in een beschermd gebied (Natura 2000, EHS, POG, Beschermd Natuurmonument, etc.). De ingreep heeft gelet op de reeds uitgevoerde werkzaamheden, de beperkte omvang (interne functieverandering tot wonen en werken) geen effect welke tot buiten de planbegrenzing meetbaar is. Een nadere beoordeling in het kader van gebiedsbescherming is niet aan de orde op basis van de voorgenomen ingreep.